

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декаан факультету суспільних наук

Остапець Ю.О.

« 28 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	Соціальна робота
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

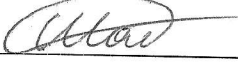
Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Професійне спілкування у соціальній роботі»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **23 Соціальна робота** спеціальності **231 Соціальна робота** освітньої програми **«Соціальна робота»**.

Розробники: Орос Олександра Богданівна, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **соціології та соціальної роботи**

протокол № 11 від «26» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Федір ШАНДОР

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Олена ПОПАДИЧ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4.3	1	1
	Лекції:	
	24	10
	Практичні (семінарські):	
	18	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	78	106

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Професійне спілкування у соціальній роботі» – формування навиків аналізу проблем комунікації та спілкування, смислів та змісту комунікаційних актів, навиків розпізнання невербальної сигналізації та емоцій співбесідника, навиків збереження комунікативної рівноваги та ефективності комунікації.

Основними завданнями дисципліни є: оволодіння та подальше вільне оперування фаховою термінологією; розвиток взаємозв'язків міжособистісного спілкування з іншими формами комунікативних процесів; розвиток умінь міжособистісної комунікативної взаємодії у зв'язку з цілями та мотивами комунікантів, ставленням один до одного, сценаріями спілкування; формування навичок аналізу смислів за змісту повідомлень та діалогів у комунікативних актах; розкриття особливостей використання психологічних знань про комунікативні процеси у формуванні комунікативної компетентності, навичок рефлексії та емпатії, ефективної комунікації.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Загальні компетентності (З)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

З1. Здатність виконувати професійну діяльність згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану

отримувачів соціальних послуг.

З3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

З5. Здатність вчитися і бути навченим, до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації.

З10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

Фахові компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

Л5. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати і розв'язувати конфлікти в професійному колективі.

3. ОЧКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна робота», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу	ПРН11
Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок	ПРН17
Володіти способами врегулювання конфліктів серед різних категорій населення, технологіями посередництва та медіації при врегулюванні конфліктів, спірних питань серед клієнтів соціальних служб	ПРН20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
знати:	ПРН11
– основні поняття теорії комунікації;	ПРН17
– особливості комунікаційних процесів всіх рівнів;	

<ul style="list-style-type: none"> – характеристики моделей комунікації та комунікативних технологій; – методологічну основу конструктивної ненасильницької комунікації. 	
<p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначати бар'єри комунікації та застосовувати свої знання та навички з метою їх усунення та попередження та налагодження ефективної комунікації; – будувати конструктивний діалог; – застосовувати ефективні шляхи взаємодії з різними соціальними групами населення. 	ПРН20

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Залік, тестування; доповіді-повідомлення; підготовка презентацій результатів виконаної індивідуальної роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: доповідь на практичному занятті, індивідуальна робота та виконання дослідницького завдання (аналіз кейсів або ситуаційних вправ, що ілюструють проблеми та виклики комунікації в соціальній роботі, перегляд відео, фільмів або документальних робіт, що висвітлюють питання взаємодії), створення презентацій. Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення критеріїв виконання завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота. Передбачає розкриття теоретичних питань і тести. Кожне завдання модульної контрольної роботи (2 теоретичні і тестові завдання) оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 20 балів кожне теоретичне питання); тести оцінюються в 10 балів. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 50 балів.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ», затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 61/01-0 від 24.12.2020 р., підсумкова оцінка за модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів). Його результат є одночасно підсумковою модульною оцінкою.

У випадку, коли структура робочої програми передбачає більше ніж один модуль, результат підсумкової модульної оцінки визначається як середнє арифметичне значення усіх модулів.

Студент, який за результатами підсумкової модульної оцінки отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового семестрового

контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів). У протилежному випадку студент не допускається до підсумкового семестрового контролю.

Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) і виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку в день оголошення результатів. За бажання підвищити рейтинг студент складає залік в усній формі.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік в усній формі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10 (5 практ + 5 тестув)	5 (5 практ)	5 (5 практ)	5 (5 практ)	25 (5 практ + 20 інд)		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	50	100
5 (5 практ)	25 (5 практ + 20 інд)	5 (5 практ)	15 (5 практ + 10 тестув)		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Доповідь на практичному занятті. Підготовка і демонстрація презентації на визначену тему	5	25	4	20
Індивідуальна робота	1	20	1	20
Тестування	1	5	1	10
Підсумковий модульний контроль	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання активності на практичному занятті

Виступ на практичному занятті – 3 бали. Критерії оцінювання включають: 1) повноту і правильність відповіді; 2) міру усвідомленості,

розуміння вивченого матеріалу; 3) володіння професійною лексикою; 4) здатність формулювати чіткі і змістовні висновки.

Доповнення на практичному занятті – 2 бали. Критерії оцінювання включають: вміння слухати попередні виступи і не повторювати сказане раніше; вміння систематизувати, узагальнювати, робити висновки; критичність; посилення на рекомендовані та самостійно підібрані джерела.

Загальна активність студента на практичному занятті – 1 бал. Критерії оцінювання включають: вагомість, логічність і коректність поставлених запитань, зауважень, коментарів, пропозицій і т.ін.; уважність, дисциплінованість; участь в дискусіях.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

За кожне теоретичне питання:

17-20 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.

13-16 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

9-12 балів – студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою.

5-8 балів – студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань.

1-4 балів – не в змозі викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, вирішує завдання, які потребують однослівної відповіді.

0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити.

За тестування: 10 стандартизованих тестів. Загальна оцінка розраховується як 1 бал за кожну правильну відповідь.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Академічна доброчесність: Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 23.02.2017 р., протокол № 3).

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності: Політика щодо перезарахування кредитів ЄКТС у випадку мобільності формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 30.05.2019 р., протокол № 6).

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті: Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих протягом неформальної та/або інформальної освіти (затверджене вченою радою університету від 18.12.2023 р., протокол № 11).

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні та методологічні основи теорії комунікації

Тема 1. Поняття про спілкування та його структуру. Поняття про суспільні стосунки та їх основні види (матеріальні, ідеологічні, політичні тощо). Поняття соціальної ролі як фіксації певного місця, яке займає індивід у системі суспільних стосунків. Співвідношення соціальних та міжособистісних стосунків. Спілкування як необхідна умова життєдіяльності людей, реалізації ними суспільних та міжособистісних стосунків. Взаємозв'язок спілкування: та діяльності. Спілкування як необхідна сторона діяльності. Спілкування як самостійний вид діяльності. Поняття про структуру спілкування.

Тема 2. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Спілкування як обмін інформацією (уявленнями, ідеями, інтересами, настроями, почуттями, установками тощо). Специфіка обміну інформації між людьми. Вербальні засоби комунікації. Мова як система фонетичних знаків, яка включає два принципи: лексичний та синтетичний. Мова як універсальний засіб комунікації. Невербальні засоби комунікації. Основні форми невербальної комунікації: кінесіка; паралінгвістика; проксеміка; візуальне спілкування. Поняття про оптико-кінетичну систему знаків. Поняття про паралінгвістичну та екстралінгвістичну систему знаків. Проксемічна система знаків (просторова та часова організація спілкування). Проблема кодування та декодування інформації за допомогою невербальних засобів комунікації. Допоміжна та основна роль невербальної комунікації в процесі спілкування. Основні функції невербальної комунікації.

Тема 3. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування). Місце взаємодії в структурі спілкування. Поняття про інтерактивну сторону спілкування. Спілкування як обмін "діями", організація спільних дій. Співвідношення спілкування та взаємодії. Відмінності між комунікацією (обмін інформацією) та взаємодією (обмін "діями"). Різні підходи до описання структури взаємодії. Типи взаємодії. Основні типи взаємодії: кооперація та конкуренція (згода і конфлікт; пристосування і опозиція; асоціація і дисоціація тощо). Конкуренція і конфлікт. Основні способи поведінки в конфлікті. Технологія управління конфліктами. Взаємодія як організація спільної діяльності. Основні форми організації спільної діяльності. Особливості взаємодії при різних типах спільної діяльності.

Тема 4. Спілкування як сприйняття людьми один одного (перцептивна сторона спілкування). Поняття соціальної перцепції. Основні етапи в дослідженні поняття "соціальна перцепція". Розуміння соціальної перцепції як соціальної детермінації перцептивних процесів (перший етап дослідження). Міжособистісна перцепція (міжособистісне сприйняття) як складова соціальної перцепції. Механізми взаємопізнання у процесі спілкування. Основні механізми пізнання та розуміння у процесі спілкування: ідентифікація, емпатія, рефлексія. Зміст та ефекти міжособистісного сприйняття. Основні напрямки дослідження міжособистісного сприйняття: а) вивчення змісту міжособистісної перцепції (характеристики суб'єкта та об'єкта сприйняття, їх

властивості тощо); б) вивчення самого процесу міжособистісного сприйняття (аналіз її механізмів, ефектів, що її супроводжують тощо).

Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу. Комунікативні моделі PR, реклами та пропаганди. Соціологічні та психологічні моделі (модель комунікації Шенона-Уївера (1948 р.), модель Т.Ньюкомба (1953), модель Осгуда-Шрамма (1950 р.), модель Дж.Гібнера, модель Вестлі-Маклейна (1957 р.), модель Д.Берло (1960 р.), модель М. де Флера (1970 р.), модель Г.Маліцке (1963 р.)). Модель Р. Лассуелла.

Модуль 2. Комунікативна взаємодія та професійні відносини у соціальній сфері

Тема 6. Поняття про комунікативні бар'єри та причини їх виникнення. Поняття про комунікативні бар'єри. Комунікативні бар'єри як вид психологічних бар'єрів. Роль комунікативних бар'єрів у виникненні та розгортанні внутрішньоособистісних, міжособистісних, внутрігрупових та міжгрупових конфліктів. Об'єктивні та суб'єктивні причини виникнення комунікативних бар'єрів. Поняття про об'єктивні (зовнішні) причини виникнення комунікативних бар'єрів. Основні групи об'єктивних факторів, які зумовлюють виникнення комунікативних бар'єрів. Вплив суб'єктивних факторів на виникнення таких видів комунікативних бар'єрів: мовно-національних, професійних, освітніх, вікових, статевих, особистісних, власне комунікативних (вербальних або невербальних). Основні умови попередження та подолання комунікативних бар'єрів. Роль методів активно-соціального навчання у подоланні комунікативних бар'єрів.

Тема 7. Алгоритм безконфліктного спілкування у професійній взаємодії соціального працівника. Теорія ненасильницького спілкування М.Розенберга. (Приклади з життя). Використання «Я-ти» тверджень у взаємодії соціальний працівник-клієнт. Метод спілкування «Сендвіч».

Тема 8. Соціальна згуртованість як конструктивна складова суспільного розвитку. Соціальна згуртованість: поняття та акценти. Роль комунікативної взаємодії соціального працівника у формуванні соціальної згуртованості суспільства. Представники соціальних категорій, які потребують формування установок на конструктивну взаємодію.

Тема 9. Ділові та неділові види спілкування. Поняття про ділове та неділове спілкування. Поняття про ділове спілкування як спілкування. Неділове спілкування. Основні вияви неділового спілкування (у сім'ї, транспорті, під час проведення вільного часу тощо). Психологічні особливості ділового спілкування. Суттєві відмінності ділового спілкування порівняно із спілкуванням неділовим: цілеспрямованість; регламентованість; відповідальність. Психологічний аналіз управлінського спілкування. Механізми управління системою комунікативної діяльності в соціальній роботі.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	Практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Поняття про спілкування та його структуру	8	2	2			4
Тема 2. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування)	10	2	2			6
Тема 3. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування)	10	2	2			6
Тема 4. Спілкування як сприйняття людьми один одного (перцептивна сторона спілкування)	10	2	2			6
Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу	10	2	2			6
Модульна контрольна робота	2	2	0			0
Разом за модуль	50	12	10			28
Модуль 2						
Тема 6. Поняття про комунікативні бар'єри та причини їх виникнення	16	2	2			12
Тема 7. Алгоритм безконфліктного спілкування у професійній взаємодії соціального працівника	16	2	2			12
Тема 8. Соціальна згуртованість як конструктивна складова суспільного розвитку	18	2	2			14
Тема 9. Ділові та неділові види спілкування	18	4	2			12
Модульна контрольна робота	2	2	0			0
Разом за модуль	70	12	8			50
Разом	120	24	18			78

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	Практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Поняття про спілкування та його структуру	8	0	0			8
Тема 2. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування)	10	1	0			9
Тема 3. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування)	10	2	0			8
Тема 4. Спілкування як сприйняття людьми один одного (перцептивна сторона спілкування)	10	2	0			8
Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу	10	1	1			8
Тема 6. Поняття про комунікативні бар'єри та причини їх виникнення	16	1	1			14
Тема 7. Алгоритм безконфліктного спілкування у професійній взаємодії соціального працівника	16	1	1			14
Тема 8. Соціальна згуртованість як конструктивна складова суспільного розвитку	18	1	1			16
Тема 9. Ділові та неділові види спілкування	18	1	0			17
Модульна контрольна робота	4	0	0			4
Разом	120	10	4			106

5.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Поняття про спілкування та його структуру	2	0
2.	Тема 2. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування)	2	0
3.	Тема 3. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування)	2	0
4.	Тема 4. Спілкування як сприйняття людьми один одного (перцептивна сторона спілкування)	2	0
5.	Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу	2	1
6.	Тема 6. Поняття про комунікативні бар'єри та причини їх виникнення	2	1
7.	Тема 7. Алгоритм безконфліктного спілкування у	2	1

	професійній взаємодії соціального працівника		
8.	Тема 8. Соціальна згуртованість як конструктивна складова суспільного розвитку	2	1
9.	Тема 9. Ділові та неділові види спілкування	2	0
	Разом:	18	4

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Поняття про спілкування та його структуру	4	8
2.	Тема 2. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування)	6	9
3.	Тема 3. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування)	6	8
4.	Тема 4. Спілкування як сприйняття людьми один одного (перцептивна сторона спілкування)	6	8
5.	Тема 5. Моделі комунікації та методи аналізу	6	8
6.	Тема 6. Поняття про комунікативні бар'єри та причини їх виникнення	12	14
7.	Тема 7. Алгоритм безконфліктного спілкування у професійній взаємодії соціального працівника	12	14
8.	Тема 8. Соціальна згуртованість як конструктивна складова суспільного розвитку	14	16
9.	Тема 9. Ділові та неділові види спілкування	12	17
	Модульна контрольна робота	0	4
	Разом:	78	106

5.5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ) виконується під час самостійної роботи і сприяє більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

№ з/п	Назва теми
1	Поясніть, яким чином соціальний працівник використовує «Ятвердження» у зверненні до клієнта
2	Опишіть структурні елементи соціально
3	Поясніть алгоритм безконфліктного спілкування у професійній взаємодії соціального працівника
4	Які є складові комунікативної організації взаємодії?
5	Охарактеризуйте бар'єри в комунікації
6	Охарактеризуйте способи покращення спілкування (10 шляхів спілкуватись краще щодня)
7	Опишіть методику ведення діалогу та його обов'язкові елементи

8	Яким чином професійна етика відображена у взаємодії та спілкуванні в соціальній роботі?
9	Назвіть основні ознаки судження. Наведіть приклади оціночного та безоціночного судження
10	Наведіть приклад ненасильницької комунікації у практичній діяльності соціального працівника

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

Технічні засоби: комп'ютер, мультимедійний проектор. Засоби Microsoft Office: Microsoft Office Word (текстовий редактор); Microsoft Office PowerPoint (програма підготовки презентацій). Платформа електронного навчання Moodle.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Балахтар В.В. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на формування професійної компетентності особистості фахівця соціальної роботи. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. №66 (4). С.93-103.
2. Березовська Л.І. Теоретичні і методичні засади формування комунікативно-мовленнєвої компетентності соціальних працівників у процесі професійної підготовки: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Людмила Іванівна Березовська; Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2020. 531 с.
3. Карпенко О.Г. Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник. Київ: Слово, 2015. 408 с.
4. Лукашевич М.П., Семігіна Т.В. Соціальна робота. Теорія і практика. Київ: Каравела, 2017. 368 с.
5. Максименко С.Д., Забродський М.М. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування). Київ: Главник, 2005. 112 с.

6. Перхайло Н.А. Гендерні аспекти професійного спілкування фахівців із соціальної роботи. Вісник Запорізького національного університету. Серія: Педагогічні науки. 2020. Вип. 1 (34). С.260-266
7. Перхайло Н.А. Сучасні комунікативні технології в соціальній роботі : навчально-методичний посібник. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М., 2018. 113 с.
8. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підручник для вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
9. Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. й доп. Київ: Видавництво «Білий Тигр», 2018. 370 с.

Допоміжна література

1. Білик Н. Психологічна підтримка осіб у діяльності фахівця соціальної роботи. Розвиток та становлення особистості в умовах трансформаційних процесів: зб. наук. праць за матер. міжрегіон. наук.-практ. онлайн конф. студентів, аспірантів та молодих учених (Київ-Хмельницький-Полтава-Чернівці, 16 березня 2023 року) / за ред. Л.О.Данильчук. Хмельницький, 2023. Том 1. С.37-40.

Методична література

1. Методичні рекомендації до здійснення неформальної освіти в соціальній та гуманітарній сфері / Василюк Т., Караман О., Лазаренко О., Назмієв А., Недря К., Островська Н., Павлик Н., Присяжнюк В., Трубавіна І., Юрків Я.; за ред. О.Караман, І.Трубавіної. Полтава: ЛНУ імені Тараса Шевченка; Кривий Ріг: КДПУ, 2024. 232 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Васильєва М., Кабусь Н. Підготовка майбутніх фахівців соціальної галузі до кризової комунікації в управлінні установами соціальної сфери / Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку підприємництва» (Харків, 22 листопада, 2022 р.). URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ea29f0c0-4776-47db-a3a1-534e114b4b17/content>
2. Уманець Н. Онлайн-комунікація: комунікативні можливості та ризики для особистості. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/view/539/522